

VIÊN NGỘ THIÊN SƯ NGŨ LỤC

QUYỂN 3

THƯỢNG ĐƯỜNG 3

Thỉnh Thủ tọa thượng đường nói: Họp ngàn sai gồm vạn hữu, đồng qua lại ẩn xưa nay, hỗn tạp có hoàn toàn sinh tử nêu lệnh chẳng phạm, làm giáo chẳng nói, đồng bất đồng, bình bất bình, ở đây mà kiến lập, ở đây mà biện minh, ở đây mà kỷ cương, ở đây mà biểu sư thì pháp nào chẳng dung, việc nào không thành, đức nào chẳng tròn, tâm nào chẳng khế hợp. Vả lại, gió thổi cỏ rạp một câu làm sao nói. Vì lên núi chín nhận, nắm đất định ngàn quân.

Sư thượng đường nói: Trên răng sinh răng, trên sừng sinh sừng, trên cơ sinh cơ, trên khéo sinh khéo, mũi rắn độc gãi ngứa, chim ưng đói cướp thịt, đáy giếng ngàn thước, cho trù tính, đầu gậy trăm thước làm nghề khéo nhét Tu-di vào hạt cải, ném đại thiên ra phương ngoài. Kỳ thì rất kỳ, diệu thì rất diệu tử mĩ kiểm điểm tương lai, như hươg trong đó, ngay đây giống như đáy thùng chảy ra. Ba cõi bằng phẳng được chìm trong ngời ngời. Quá khứ từ quá khứ, vị lai do vị lai, chỉ nay thấy thành, ngời cắt đứt đầu lưỡi người trong thiên hạ, có rõ ràng chẳng?

Thiên thanh bất đoạn tiền tuần vũ

Điện ảnh hoàn liên hậu dạ lôi.

Tiếng mái nhà không dứt mưa tuần trước, điện chớp liên hồi sấm trong đêm.

Sư thượng đường nói: Nung nấu không chỗ tránh thấy thể thông đồng, gió nóng từ Nam đến vén tay áo riêng được. Các nóng không đến, các khổ không dư. Nên biết Phật tổ trong bờ cõi, có chuyển vật dụng về trời. Thế nên Tuyết Đậu nói: Mịt mù khắp nóng, lãng xãng tuyết rơi, ngược dòng bốn sông đội phát cỏ khô. Thử nghĩ: Ngay lúc như thế lúc thì làm sao? Tiếng ve luôn đến tai, bóng nhận thoáng qua mắt.

Sư thượng đường nói: Hoa nở thế giới bừng dậy, kẻ đạt biết trước, lá rụng liền sỡ thu, Hiền Minh sớm ngộ. Huống là, nhận liền bóng sông

Tương, để ve ngâm inh ỏi, thời tiết sáng tỏ kéo thời thu, rõ ràng sao bay điện chớp, đang lúc như thế thì làm sao, cơ quan rỗng rang. Vạn pháp vốn không, còn lưu thấy nghe, Trường An Chánh, ồn ào, nếu có thể khéo xem thời tiết, cầm dút quan trọng, đường hoàng vượt Thánh vượt phạm, mỗi mỗi cõi thanh che sắc, ở ngay chỗ đó mà bình bòa như thế làm sao một câu nói. Chí sĩ tiếc ngày ngắn, người sâu biết đêm dài.

Giải chế, Sư thượng tòa nói: Tâm thường một vị không quá cái thật thà, ngôi đoạn dứt ngàn sai khác, hãy nhìn lên cao, vách đứng vạn nhận sạch lâu lâu, ruộng bằng cỏ cạn, nơi cao vút nguy hiểm, ngay chỗ dùng phương tiện dạy người. Rất thống trách phạm tay bị mũi nhọn làm tổn thương, muốn được hai thứ chẳng hại nhau, đều thỉnh nghĩ dẹp bình khí. Lại chín hạ thưởng công lao một câu như thế làm sao nói. Chỗ hiểm há từng quên nhìn gương, dọc ngang đất bằng đòi đề phòng.

Sư lên pháp tòa nói: Đột xuất khó biện, kiến tánh chưa khỏi do dự, tiện tay nắm lấy, kẻ hậu học ai biết mối manh. Gió vàng quạt vật ngọc lộ châu bày. Nhận qua khoảng không, để ngâm tha thiết, mỗi mỗi đại triệt ngộ, sáng tỏ trăm vòng ngàn lớp, đầu cần gậy hét giao nhau mới luận chiếu dụng, ngay đây vực thẳm buông tay liền gánh vác. Lại có người nào chẳng? Thấy nghĩa chẳng làm không phải đồng sĩ, lâm nguy chẳng đổi mới đáng sợ.

Xem Tạng kinh Sư thượng đường nói: Khói lành uốn lượn, khí tốt hòa hợp công án thấy thành, có ai gõ đánh. Bèn nói: Trong Trần Đại Kinh quyển không được bến bờ, người Tịnh nhân thông huệ mới có thể nêu ra, được thẳng Nghĩa thiên tánh hải, nếu để vông bao trùm, trí chiếu thần quang như lò lớn lửa mạnh, ngày nay được gặp Hoàng Phong mênh mông, Đệ đạo bình bình, có Đàn-việt đại tâm vì ông phát cơ, khiến mọi người đều mở được tám chữ, dù cho chỗ ráng trời mở ra, lúc lá ngọc mở ra. Văn thái đã rõ ràng đều phải dăng lấy. Tạm chẳng rơi vào bút mực một câu như thế làm sao nói. Một nhà gió lãnh đạm, ngàn xưa ý rõ ràng.

Sư thượng đường nói: Một trần vào Chánh thọ, hết cả đại địa lạnh tởm tởm. Các trần Tam-muội khởi, khắp mười phương ồn náo mênh mông. Phân thân trăm ức chưa đủ là nhiều, ngôi thẳng nhà trống chưa từng nói tịnh, đảo ngược nó cuốn trái buông nắm. Bất giữ mặc tình tha giết, dùng kiếm báu kim cương chặt đứt nghi tình, đem mũi nạt Tăng thoát cửa ải sinh tử, ngôi dứt bến yếu chẳng thông phạm Thánh, ngàn người vạn người bắt nốt chẳng ở, trăm ngàn cảnh giới chuyển biến chẳng được, mới có thể làm Sư giả Như Lai khắp hiện sắc thân khắp nơi. Thử nghĩ:

Đang lúc như thế thì làm sao nói. Nhật dụng không trở lại, đương cơ có cuốn duỗi.

Sư thượng đường nói: Vạn cơ chẳng đến, ngàn Thánh chẳng dất, cắt đứt dây leo xoắn ngược bày ra. Nếu cũng từ mầm mà làm đất, nhân nói mà biết người, cũng vào cơ thứ hai. Nếu luận về cơ thứ nhất thì thật không có việc như thế. Thử nói: Cơ thứ nhất lại tính kể so sánh được chẳng, làm được hưởng thượng hưởng hạ chẳng, làm được Phật tổ chẳng? Đến chỗ ấy mà phải cần như thế? Siêu vượt cầm đứt việc quan trọng chẳng thông phạm Thánh. Nếu chưa nói được thì chẳng khỏi bỏ một tuyến đường. Hưởng về Đệ nhị nghĩa môn mà diễn nói chỗ không nói. Trong vô tướng mà hiện tướng. Ngay đây giống như trăng rằm, tròn sáng, một nhà ngàn đèn ánh sáng giao thoa nhau, thủy chung nhất quán trước sau không sai khác. Cũng phải là kẻ đồng đạo mới biết, người đồng được mới chứng. Lại cái gì là đồng được đồng chứng? Một lời vừa khế chứng, chưa ngộ đã biết trước.

Tri huyện vào núi thượng đường niệm hương thị chúng rằng: Tay tin cầm đến, ánh sáng rực rỡ. Kết thì làm lọng, tan thì làm mây, lửa hưởng vào lò trang nghiêm Tri huyện Tuyên Đức Nghiên Trí Đạo Nhân phục nguyện: Đạo tâm bền chắc, chủng trí viên minh. Bèn bày tòa ngồi vừa đến trên gấm bày hoa. Nếu nay bày hoa trên gấm, người sáng mắt hiểu được rờ nắm được chẳng? Hãy bước ra đánh gõ xem.

Sư bèn nói: Tâm chẳng phải Phật, nhận tâm trái tông, trí chẳng phải đạo, lập chí mất chỉ. Đạo vốn vô vi, Phật cũng vô tướng. Ở chỗ không tướng, không làm mà biện được thì tất cả các tướng đều là Phật, tất cả chỗ làm đều là đạo, nắm dây cũng là trời hồi đất chuyển buông bỏ cũng là giỏ thổi cỏ rạp. Nếu là hưởng thượng thì lại chẳng rơi vào nghĩa thứ hai thứ ba. Ngay đây một dao vào thẳng. Nếu hoặc còn vẻ sáng cũng vướng da dẻ, chẳng khỏi hưởng trong đó mà nói huyền nói diệu, diễn Sự diễn Lý, đất gậy hét tiếng, nêu cổ nêu kim. Thử nghĩ: Sơn Tăng rốt ráo lấy gì vì người. Chẳng ở thời xưa không tướng mạo, ngoài tìm tri thức cũng chẳng chân.

Sư thượng đường nói: Đầu non khơi sóng, đáy giếng bụi bay. Mắt nghe giống như vang tiếng sấm, tai thấy như cầm tú, ba trăm sáu mươi xương cốt mỗi mỗi đều hiện vô biên diệu thân, tám vạn bốn ngàn đầu lông, mỗi đầu đều rực rỡ Bảo Vương Sát Hải. Chẳng phải là thần thông diệu dụng, cũng chẳng phải là pháp nhĩ như thế. Dầu có thể ngàn mắt mở nhanh, ngay đây mười phương ngồi dứt. Lại siêu nhiên độc thoát một câu như thế làm sao nói. Thử ngọc cần qua lửa, tìm châu chẳng là

bùn.

Sư thượng đường nói: Gió thổi, gió động không hai thứ, nước rửa nước ướt há hai thứ. Nghe cạn ngộ sâu là trên gấm thêu hoa. Nghe sâu chẳng ngộ là sắt đúc thành. Xuân tàn các mùi cỏ thơm đã hết. Đầu hạ cây cối tươi nhuận. Thở tiết chẳng tha lỗi nhau, càn khôn được tự tại. Lại chẳng dính dáng đến mê ngộ, một câu như thế làm sao nói. Từ phương Nam bốc lên luồng gió thổi mát nhẹ điện lầu.

Ngày sinh nhật của vua thỉnh, Sư thượng đường dạy chúng: Một câu lập tức cắt đứt nguồn cội. Chẳng mê muội thời cơ thì sinh ra các tướng thấy.

Sư nói: Linh cơ rộng lớn như thế thì đâu có có thêm bậc, trí chiếu rộng rang vốn không mê tối. Tất cả chỗ làm việc kỳ đặc chẳng động mảy may, dưới gót chân bày thân kiên mật, khắp cõi trần sa ngời dứt ngàn còn đang sai khác. Đột xuất bốn oai nghi sao mượn bảy bước khắp đi. Mười thứ diêm lành, sáng tỏ dứt rò rỉ, rõ ràng không che đậy bao gồm cổ kim, ngang bằng vật ngã. Bình được đắc thất trộn lộn tới lui, rõ ràng ngay đây hiện thành. Đó là mặt mũi xưa nay chỉ như thấu suốt hình tiếng. Thử nói: Như thế nào mà thông tin. Có rõ ràng không? Một trần vừa khởi thì toàn thể hiện Ưu-đàm.

Sư thượng đường nói: Câu thứ nhất giới thiệu được, Tổ sư xin mạng. Câu thứ hai giới thiệu được, trời người vỡ mặt. Câu thứ ba giới thiệu được, trong miệng hổ xoay mình. Chẳng phải là theo đường giữ dấu, cũng chẳng phải đổi dấu đời đường. Thâu được thì sáu tay ba đầu, chưa thấu được thì cũng cõi trời cõi người. Thử nói một câu ngoài ba câu nói gì. Đời sống giới hạn chỉ ở trên sợi tơ xanh, trắng sáng con thuyền nhỏ lênh đènh Ngũ hồ.

Sư ở Giáp sơn nhận lời thỉnh, bèn cầm thiệp dạy chúng rằng: Đại chúng, ngoài Hồ có tri âm, ngàn dặm thông tin tức. Qua Oai Âm Vương, ai hiểu biết đầu mối, có biết chẳng? Trong đó mà phân biệt lấy. Nếu chưa đúng thì xin đổi chúng nói lỗi.

Sư thượng đường nói:

*Sổ tái bích nham tàng chuyết nội
U thâm phạ thiệp tái nam tâm
Nghệp duyên khổ tử tương khu bích
Tùy thuận hoàn tu quá đạo lâm.*

Mấy năm Bích nham dấu vụng về, kín sâu lại thỏa tâm tái lòng trở lại Nam. Nghiệp duyên khổ chết luôn bức bách. Tùy thuận lại phải qua Đạo lâm. Hai đường đều chẳng đi, hãy bước ra nói xem.

Tăng hỏi: Trời được một gọi là Thanh, đất được một gọi là Ninh, nạp Tăng được một lúc ấy thế nào?

Sư nói: Dấu mình không lộ bày.

Lại nói: Binh theo ấn chuyển vậy.

Sư nói: Một câu hợp với lời.

Lại nói: Ý khí chẳng từ trời đất được, anh hùng há đợi bốn thời suy (tôn).

Sư nói: Hãy chiêm ngưỡng điều đó đi.

Lại nói: Chỉ như trong Số giải nói: Chân tánh xưa nay chẳng giảm chẳng Tăng, tùy theo Đạo tràng mà vô quái ngại. Hòa thượng vì sao không ở Giáp sơn lại đến Đạo lâm?

Sư nói: Chỉ vì hiện thành công án.

Lại nói: Như thế thì Từ bi không bình đẳng.

Sư nói: Chỗ nào không bình đẳng?

Lại nói: Nghiệm ở trước mắt. Sư

nói: Sai lầm cũng chẳng biết.

Lại nói: Sư có nói ngoài Hồ có tri âm, ngàn dặm thông tin tức, chưa biết là tin tức gì?

Sư nói: Chú ý. Lại cho Học nhân nói đạo lý không?

Sư nói: Kêu mõ, tức không kham nổi. Sư bèn nói: Trên đỉnh non cao mây ngũ, cô phụ Tiên Thánh, ngã tư đường rủ tay, chôn vùi Tông phong. Chẳng chọn lựa mà yên ổn, mất đi Chánh nhãn, chọn lựa lẽ ra can thiệp nhiều mối. Nếu là bản sắc nạp Tăng ngay đây một dao cắt đứt, không cái này không cái kia, lia đi lia ở. Sáng như trên cao, rộng như Thái hư. Tùy chỗ làm chủ, gặp duyên liền làm. Hãy ứng vật lợi sinh, một câu như thế làm sao nói. Bên ta không quay lưng, một dùi phá ba khóa (cửa).

Sư lại nói: Mây mặc tình cuốn mở, đâu có kia đây, hang thần yên lặng sao còn cao thấp, dung thông vạn hữu mà trộn thành, ngời dứt chức vụ quan trọng mà nhất trí. Trong trần kinh mãi chuyển đại pháp luân. Ngay câu nói phân thân, chỗ ấy sáng suốt rực rỡ, đó là thọ dụng tầm thường của nhà nạp Tăng, hoặc sờ trái đất như lúa gạo hạt lớn, ném ra phía trước mặt, tát Tu-di nhảy lên trời Tam thập tam. Thử nghĩ: Mây ấy mặc tình cuốn mở ở hang Thần yên tĩnh. Có hiểu không? Đi thuyền cần phải đem người lái.

Đến Lương Sơn, Sư thượng đường nói: Đánh trống vãi long môn, lửa sáng đom đóm ở Thái dương, đến đó mà được dấu thân không lộ. Còn có nhãn giỏi chẳng cấm chẳng?

Sư bèn nói: Hang sư tử vô sinh găm rỗng làm mọi loài kinh sợ, rừng chiên-đàn chẳng hai, gió thơm quanh tòa. Đến nỗi nói câu vượt ngoài vật tượng diễn chân thừa, đạo xuất cổ kim dụng hơn Phật tổ. Sơn Tăng đến trong đây làm sao mở miệng. Cái gọi là: Thấy điều chưa thấy nghe chỗ chưa nghe. Tuy là mượn đường đi qua, chẳng khỏi gặp nơi đũa giỡn. Này cổ nay kim, không kia không đây. Vừa rồi Giác hải nêu Giáp Sơn nói, Thái dương đầy mắt. Vạn dặm chẳng vương phiến mây, nước trong xanh cá lội tự mê. Trước mắt không có Xà-lê, nơi đây không Lão Tăng - Nếu có thể biết trắng mây là đồng, núi khe đều khác, liền thấy chỉ biết làm Phật, lo sâu gì chúng sinh. Như đây thì ba huyền ba yếu, tám chữ mở ra, ngũ vị quân thần hạ bút viết ra một câu. Mọi người lại thấy chẳng? Hãy lộ đầu ngoài trời xem, cần phải là người trong ấy.

Đến Đức Sơn, Sư thượng đường nói: Treo cao tấm gương xưa bày muôn hình tượng trước đài, đặt ngang kiếm Mạc-da cắt đứt, các cơ ngay câu nói. Mở làm bể lò rèn, đoạt kềm chùy Phật tổ. Diễn chân phong thấy tánh, nổi tông phạm viên minh, dù như trời khắp che, như đất khắp kín, đầu đầu vật vật minh minh, liễu liễu. Chức vụ quan trọng ngôi dứt mở tuyển Phật trường, đến chỗ ấy đâu có thể ăn hơi nuốt tiếng, chẳng khỏi mưa hoa, dâng nước. Này đại chúng, năm nay Thiên sư kiến tánh cầm một cây gậy trắng, Phật đến cũng đánh. Đến như cách sông mùa quạt chẻ gỗ truyền tâm. Nham Đầu, Tuyết Phong nói mặt hậu cú, Động Sơn, Long Nha nói cơ tha, giết. Xưa nay tông lâm lưu truyền phép tắc, mà nay đường đầu nổi chân phong này, cắt đứt các dòng chẳng còn giọt nhỏ. Sơn Tăng may được thấy ánh sáng. Dám hỏi cảnh và người một câu tương xứng như thế làm sao nói. Năm khe trong bất tận, ngàn xưa đẹp chẳng thiếu.

Sư vào viện, đến phương trượng nói: Lệnh của Ma-kiệt-đà Tỳ-già-ly đã hiện thân thông, mà nay đều chẳng nêu lại, ngôi dứt ngàn sai nổi Tổ phong. Lại ngôi dứt một câu như thế làm sao nói, đã nói ở trước.

Sư thượng đường nói:

*Niêm niệm phục thử ly thanh chương
Túc túc thanh thu độ bích tương
Cổ điện đăm đăm từng Tăng mặt
Vô trần kim địa túc thanh lương.*

Nóng bức nắng lên lìa núi xanh, vắng vẻ thu trong qua sông biếc. Điện xưa vui tươi tông cối rậm, đất vàng không bụi rất mát mẻ.

Đã đến đó còn có bản sắc nạp Tăng chẳng? Hãy bước ra cùng nhau chứng minh.

Tăng hỏi: Ngài Hoàng Bá nhân Bùi Tướng quốc khen ngợi tiếng hay càng cao, ngài Đại Điền được Hàn Văn Công mà tiếng tốt càng vang xa, chưa biết Hòa thượng có ân về người nào?

Sư nói: Ai đem mắt cá so với hạt minh châu.

Lại nói: Nếu thế thì từ đây mong nghe tiếng thiên hạ.

Sư nói: Lui thân có phần.

Lại nói: Hôm nay Hòa thượng thêm được một lớp sáng rực rỡ.

Sư nói: Thêm được chỗ nào?

Lại nói: Đầu hổ mang sừng ra cỏ hoang.

Sư nói: Kỳ nhất họp đầu ngữ.

Sư nói tiếp: Pháp vô tướng trụ, nếu chấp tướng là trái tông. Đạo chẳng dối làm tùy thực hành mà lộ bày. Nên biết rằng trong vô trụ mà trụ, trong vô hành mà hành. Rộng như Thái hư, sáng như mặt trời sáng. Vạn tượng chẳng thể che dấu, ngàn Thánh đâu có thể so sánh được. Một trần bay mà mù trời, một hạt cải rơi mà che đất, một hoa nở mà thấy Phật, một chiếc lá rụng mà biết thu, vật vật đều đều sáng tỏ lâu lâu. Sự có ngàn sai khác, Lý chí về một thôi. Cần là bậc tài giỏi thông đạt mới giải, chứng minh, chẳng thấy đạo. Hết cả càn khôn đều là lò là Sa-môn một con mắt.

Lại nói: Hết cả đại địa nắm lại như hạt gạo lớn, không phải là thần thông diệu dụng, cũng chẳng phải là bản thể như nhiên. Đến chỗ này gặp duyên tức là tông, tùy chỗ mà ứng cơ. Hãy đến núi một câu như thế làm sao nói. Cổ điện dựa bụng núi, đường mới mây uốn quanh.

Lại nói: Chư Phật không ra đời, nói pháp bốn chín năm, thì Oai Âm về trước không có liên quan. Tổ sư chẳng từ Tây Trúc đến, Thiếu lâm có Diệu quyết. Đạt-ma một tông quét sạch Tịnh độ. Nếu người biết Tổ Phật, không diện mục chỗ nào biết nó, ngay đó liền vượt thoát. Trước Tam môn là Phật điện, sau là phương trượng Tả đường. Ở bên phải trừ khố, Tăng đường như thế làm sao nói ngay chỗ đó mà vượt thoát, có hiểu rõ chẳng? Buông tay đến nhà người mà chẳng biết, lại không một vật hiển Tôn đường.

Ngày mồng 01 tháng 08 ở chùa Thiên ninh khai đường Sư cầm sớ nói: Đại chúng thấy chẳng? Cái đó nêu được Chánh pháp nhãn tạng, sáng tỏ không che dấu. Đại sự nhân duyên rõ ràng sinh ánh sáng. Nếu chưa được thế thì xin bạch ra đối chúng nói lỗi. Nói sớ xong.

Sư chỉ pháp tòa nói: Đại chúng nhờ tòa lên ngôi vua là phép tắc khuôn phép của người xưa. Lập tức định đoạt cơ phong hôm nay. Cần làm sáng uyên nguyên của Phật tổ, phải đạp trên đỉnh Tỳ-lô. Bèn lên

tòa niêm hương rằng: Một nén hương này kính chúc nguyện Thánh thọ của Kim thượng Hoàng đế. Phúc nguyện: Kim luân luôn ngự mãi, vạn nước thịnh vượng hoài. Châu Bắc cực mà xưng tôn quý, thành không giới mà di cố. Nén hương thứ hai kính vì các quan đại phu hai sảnh trên hầu cận vua, dưới võ yên dân... ở tòa đều được huân quý, phúc nguyện: Đủ bộ xem thì Bát Tọa Tam Thai, giả Đế Tâm thì diêm mai mưa dầm. Nén hương thứ ba, ngàn Phật ra đời người nào đánh giá, Oai Ân bờ kia ai làm mảnh khóc (đoàn nghê). Năm xưa mây trắng một câu mà gánh vác, ngày nay dầm thành thứ ba lại đưa mười hai. Kính vì Trác châu núi Ngũ tổ đời thứ mười hai Cố Diên Thiên sư. Để đáp tạ Pháp Nhũ bèn vén áo ngồi xoạt. Thiên Ninh Hòa thượng đánh kiền nói rằng: Bạchkiệt xuất trong tông lâm nên quán, Đệ nhất nghĩa.

Sư nói: Cái Đệ nhất nghĩa đến nổi tám mặt linh lung, như ấn in trong không như ấn in dưới bùn như ấn in trong nước. Làm sao nói năng. Sớm là rơi vào thứ hai thứ ba rồi vậy. Chớ có đủ thấy nhãn quang liền mời bước ra nêu bày xem - Tăng hỏi: Thấu ải Bạch vân đeo ấn Huỳnh mai. Năm Chánh Linh Dương Kỳ khôi phục làng xưa Từ Minh - Lâm Tế Tam huyền của Lâm Tế thì chẳng hỏi đỉnh cao Diệu phong việc thế nào.

Sư nói: Thấy mặt trình nhau không quay lưng.

Lại nói: Thiện Tài bảy ngày không gặp thì tạm gác một bên. Văn-thù vì sao trăm kiếp tìm tòi mà chẳng dính mắc.

Sư nói: Ông thấy chỗ nào là Văn-thù.

Lại nói: Một câu mà vượt ngoài ngàn Thánh, khắp chỗ ngồi nhìn thấy toàn tri âm.

Sư nói: Chỗ cao cao xem chẳng đủ, chỗ thấp thấp bằng có dư.

Lại nói: Vì sao trăng trên sông Tiêu tương chiếu phá thu Bích nham.

Sư nói: Cần phải gấp để mắt mới được.

Lại nói: Chỉ như hầu giảng ngày xưa có thi đạo, giải lời là không lười, Lão Tăng không phải ở trong đây đang lúc như thế thì làm sao?

Sư nói: Biết tâm có mấy người?

Lại nói: Khiến người chuyển nhớ Bàn cư sĩ, trên trời cõi người chẳng thể gấn đôi.

Sư nói: Tức bị Xà-lê nói dính mắc.

Sư bèn nói: Đại đạo không quay lưng đến lý dứt nói năng. Ra khỏi ba thừa, vượt cao mười địa. Vạn pháp chẳng đến chỗ, càng thêm ánh sáng sinh. Phật lúc chưa phân linh nguyện riêng chiếu. Chẳng rời

vào thấy nghe, chẳng tùy theo thanh sắc. Ngay đó không một mảy may, khắp cõi toàn bày sự kỳ đặc. Cho dù đầu gậy thủ chứng ngay tiếng, hét mà thừa đương, còn là phương tiện thuyết pháp. Lúc này lại hoặc quang cảnh đều quên khế hợp với tâm bình đẳng rốt ráo cũng không phải chỉ. Do đó nói: Con đường hưởng thượng ngàn Thánh chẳng truyền, kẻ học nhọc thân như khỉ ôm bóng. Đến chỗ này thì Lý, Hành, Quyền tất cả đều dứt. Ngay đây giống như Ý thiên trường kiếm lăm liệt thân oai phong, như cơ trâu sắt bằng cầm chốt chẳng ở. Ngày nay may đối trước người mắt sáng, chẳng dám đắp che dấu điểm tám chữ mở toang. Sư đưa phát tử lên nói rằng: Có hiểu rõ chẳng? Chiếu sáng từ xưa đến nay, đại thiên sa giới lộ toàn thân.

Lại nói: Đại chúng, ngày xưa ngài Tuyết Phong đưa gậy dạy chúng rằng: Ta trong ấy vì người căn cơ Trung hạ. Lúc đó có Tăng bước ra hỏi: Bỗng gặp người căn cơ thượng thượng lúc ấy như thế nào? Tuyết Phong nắm gậy.

Vân Môn nói: Ta chẳng giống Tuyết Phong đánh phá những ngôn ngữ ấy. Bèn cầm gậy nói rằng: Ta lúc đó vì người căn cơ trung hạ. Lúc đó, có Tăng hỏi: Bỗng lúc đó gặp người căn cơ thượng thượng thì thế nào?

Vân Môn liền đánh.

Sư nói: Đại phạm phò tông lập giáo cần phải đánh môn mà con mắt, dưới tay chân có bùa. Xem hai bậc Lão túc ấy dọc ngang tha giết, ẩn hiện cuốn mở rất kỳ đặc, kỹ lưỡng kiểm điểm tương lai cũng là ngoài hóng mắc sinh cảnh. Nếu căn cứ vào chỗ thấy của sơn Tăng. Bèn đưa gậy nói rằng: Sơn Tăng chỉ đem cái này, khắp vì mọi người, không kể là thượng, trung, hạ. Nếu cần gõ mở thì một mực gõ mở. Nếu cần gánh vác thì một mực gánh vác. Nơi nơi cầm chấms dứt việc quan trọng, mỗi thứ là vách đứng ngàn nhận. Thử nghĩ bỗng gặp người trong ấy đến thì như thế nào - vạn nước say tâm mê đánh lớn, gặp nhau tay dất lên đài cao.

Tạ giám tự thượng đường nói: Giọt nước sinh băng, thì sắt làm xương sống, vàng đúc tâm bèn chắc, gánh vác tông lâm, phụ giúp tri thức, đúng pháp điển hình, ngay đây đoán thử là người gì? Gặp nhau thấy nhau cười ha ha, lại có xuân, gió xuân lại xuân.

Hy Vận phán thỉnh, Sư thượng đường dạy chúng:

Kinh quân địch thắng nãi anh linh

Phật tổ đương cơ quý kiến thành

Hạnh ngộ thông nhân vi chứng cứ

Hà phương xuất chúng quyết nghi tình.

Kinh quần địch thắng là anh linh Phật tổ đương cơ quý thấy thành, may gặp thông nhân làm chứng cứ, sao ngại xuất chúng giải nghi tình.

Tăng hỏi: Bàng cư sĩ viên cơ như gió thổi lửa bùng. Mã tổ Đại sư biện nhanh như dòng nước chảy xiết, hai người ứng đáp nhau có hơn kém chăng?

Sư nói: Thông thân đúng hay khắp thân đúng.

Lại nói: Một chày đập nát đi.

Sư nói: Chớ nhận lầm.

Lại nói: Chẳng cùng vạn pháp làm bạn là người gì?

Sư nói: Câu hỏi từ đâu đến.

Đáp: Tin tức tốt.

Sư hỏi: Nói gì?

Đáp: Chỉ như một hộp uống hết nước Tây giang, còn là thế nào?

Sư nói: Mặt trời lên cao ánh sáng đầy.

Lại nói: Đem làm bao nhiêu sự kỳ đặc.

Sư nói: Ông lại làm gì.

Đáp: Thấy mặt trình nhau.

Sư nói: Chê trốn lông mày.

Sư bèn nói: Minh minh: Bất thoái chuyển, lịch lịch vô sinh nhẩn. Thống nhiếp vạn hữu ngậm nhả mười hư, lia thấy dứt nghe vượt thanh vượt sắc. Nếu bảo tức tâm tức Phật, như trên đầu thêm đầu. Lại bảo không tâm không Phật, giống như trừ sạch bọt nước tìm lửa, vượt ngoài hai bên chẳng rơi khoảng giữa. Sạch lâu lâu không sót, sáng rực rỡ toàn bày. Thế nên người xưa nói: Linh nguyên bất muội, vạn cổ đạo đức tốt. Vào cửa này chớ còn hiểu biết. Đến chỗ ấy mảy may chẳng lập, khắp cõi chẳng chưa. Vạn pháp triều tông ngàn sai cùng vết xe. Dù cho Oai Âm Vương về trước. Cho đến tột cùng bờ vị lai, chẳng một mảy may đời đổi, sử dụng thì thấy thể toàn chân đem lại, đương cơ dứt ngay. Chỉ như hôm nay tuyển chọn Phật trường mà diễn Tối thượng thừa. Thử nghĩ: Một câu trốn nghiêm như thế làm sao nói. Trong cung Từ Thị đường đài thấy, khắp cõi toàn bày thân Diệu tịnh. Lại nếu: Càn Phong dạy chúng rằng: Nêu một chẳng được nêu hai, bỏ qua một phen rơi vào thứ hai.

Vân Môn Đại sư ra chúng nói rằng: Hôm qua có người từ Thiên thai đến, liền đến Kính sơn.

Càn Phong nói: Điển tọa ngày nay chẳng được mời chư Tăng tập trung làm việc.

Sư nói: Trong điện chớp sáng lòe mà mở mắt, trong đánh đá lửa mà xoay mình. Càn Phong đã cây sắt sinh hoa.

Vân Môn cũng là lò hồng nổi trống, quyền cước tương ứng, hát vỗ theo nhau bảo rằng: Cần nói (rõ) việc gì, phải là người nào nếu là người nào phải hiểu việc gì. Chi như ngày nay sáng lớn khắp chiếu Thượng căn viên chứng, làm duyên thù thắng hiện việc kỳ đặc. Lại nói: Cùng Vân Môn và Càn Phong là đồng hay khác. Chẳng gặp người khác chẳng múa quyền, một gặp tri âm liền giao phó.

Sư thượng đường nói rằng: Cây tàn lá rụng đầu đầu thể lộ gió vàng, biển rộng trời cao nơi nơi trăng sáng đêm thu. Phật tổ đề chẳng khởi, đánh hết dùng chẳng được nước đá trong lạ lung linh tâm ấn, toàn bày tiêu sái trên đỉnh núi cao, cao tột môn đình, thành kiến mà an cư lạc nghiệp. Thì thôi đi. Đại chúng vân tập lúc đó thế nào? Rộng mở cửa ngõ đón mời nhau, cơm canh đạm bạc giữ được tịch liêu.

Sư thượng đường nói: Chỗ sâu lắng không một vật so sánh được, chỗ cạn cạn hai tay cùng phân phó, dùng một thống mà xuyên qua vạn hang ở đầu lông mà thêm ngắn cắt dài, nắm cân thước ở trong tay mà đổi lấy đầu lâu. Lại mang giày dầy đến một câu nói làm gì? Ý khí chẳng từ trời đất được, anh hùng há mượn bốn thời đời đổi.

Châu Thị Ngự thỉnh Sư thượng đường nói rằng chúc một người sống lâu vô cùng, mở mười phương tuyển Phật trường, lập duyên thù thắng làm việc kỳ đặc. Cần phải làm gã Tác gia cùng nêu bày mới được.

Tăng hỏi: Thu đi đông đến vội vả trôi qua, lưu lại năm ngày tháng tín không nhiều, quyết bỏ huyền sa ba thứ bệnh, chén trà Triệu Châu như thế nào?

Sư nói: Bỏ đi thâu lại.

Lại nói: Cầu tin Phật thiên chân, hưng Bi mấy vạn thứ.

Sư nói: Một điểm nước mực.

Lại nói: Cho dù được chút ngọt về răng má, đã vượt núi mật rất ngọt.

Sư nói: Cần phải thấu suốt cửa Triệu Châu.

Lại nói: Chẳng phiền Ngụy Đế một hoàn thuốc.

Sư nói: Thiên hạ nạn Tăng thủ tắc.

Lại nói: Lão Triệu Châu cũng là người dùng phương pháp giáo hóa, không biết môn hạ Đạo Lâm là người thế nào?

Sư nói: Chém đỉnh chặt sắt.

Lại nói: Có thể nói là một đường cơ nhanh như sấm, mở con mắt thước ca-la trên đánh môn.

Sư nói: Rõ ràng nhớ lấy. Sư lại nói: Huyền cơ thấu suốt, chứa vạn

vật ở trước mắt, chí lý cao sáng, gặp ngàn sai ở vật biểu. Một sáng tất cả sáng, một thấy tất cả thấy, một dụng tất cả dụng, một nói tất cả nói. Ngay đây mà dứt hết căn nguyên, tự tánh hiển bày. Nếu hay ở đây mà thấu suốt, ở dưới gót chân mình một đoạn Đại sự, sáng như mặt trời sáng, rộng như Thái hư, thì mới có thể tu thân, mới có thể kiến tánh, mới có thể chúc một người sống mãi mới có thể trồng nhân cao quý vị lai. Thế nên ở Linh sơn cầm hoa, Ca-diếp mỉm cười, Thiếu lâm xoay mặt vào vách, Thần Quang truyền tâm. Do đó ở khoảng giữa như đánh đá lửa, như ánh chớp lóe. Phải là người kỳ đặc mới biết được bốn phận sự. Phải biết bốn phận sự, trả lại họ con người kỳ đặc. Chỉ như ngày nay bốn phận kỳ đặc một câu như thế làm sao nói? Rau quì hoắc đồng nghiêng ngã cao chúc vạn năm xuân.

Sư thượng đường nói: Huyền huyền huyền rất mập mờ, liễu liễu liễu mất biểu thị. Có sinh có diệt trái lại trái nhau, chẳng đi chẳng đến bày vẽ. Chẳng khởi diệt tận định mà hiện các oai nghi, chẳng bỏ pháp phàm phu mà tu các thắng hạnh. Vả lại đạo là buông bỏ hay nắm bắt. Tùy bậc nhận được tánh, không vui cũng không buồn.

Sư thượng đường nói: Lá rụng biết thu, gảy đàn biết khúc. Định Quang cầm tay, người trí gặt đầu. Thừa đương ở văn thái trước khi chưa sinh, chiếu nhau đến thị phi đắc thất. Không liên hệ đến góc cạnh nhỏ làm sao thông tin Vạn cảnh không có hình tượng, mây côi vốn vô tâm.

Đàn Việt thỉnh Sư thượng đường, Tăng hỏi: Giáo nói phần đầu ngày, phần giữa ngày, phần cuối ngày đều lấy hằng hà sa thân mà bố thí. Thế nào là phần đầu ngày hằng hà sa thân mà bố thí?

Sư nói: Biển lớn nếu chẳng chứa trăm sông phải chảy ngược dòng.

Hỏi: Như thế nào là phần giữa ngày hằng hà sa thân mà bố thí?

Sư nói: Thấy (kiến tánh thành) thành công án.

Hỏi: Như thế nào là phần cuối ngày hằng hà sa thân mà bố thí?

Sư nói: Hết cả vị lai thâu lại cùng một lúc?.

Sư lại nói: Mặt trăng mặt trời châu hồi ngọc chuyển. Hữu cú vô cú tợ đến, sọi đi. Thiền Như Lai là trước khi cha mẹ chưa sinh, ý Tổ sư là đáy giếng dậy bụi hồng. Người thấu được thì ngay câu quyền thật đều sáng, kẻ chưa thấu thì cát đằng trong lỗ mai một. Thấu được hay không thấu được khi không như vậy thì làm sao được? Gió thơm từ Nam lại, điện gác có hơi mát.

Kiết hạ Sư thượng đường nói: Vượt qua mười Địa, chẳng trái Tăng kỳ, vật ngã nhất như, thân tâm bình đẳng, chẳng cùng vạn pháp làm

bạn, chẳng cùng ngàn Thánh đồng đường, lâu lâu luôn sáng hiện tiền, nơi nơi vách đứng ngàn nhận. Dù thấu suốt, Oai Âm Vương về trước. Cũng là việc ở bên này. Lại Lý theo Sự biến đổi mà ứng vật ứng cơ. Hoặc hiện mười thứ thân tha thọ dụng, hoặc hiện ba thước một trượng sáu. Có lúc trên đỉnh núi cao mắt nhìn mây trời có lúc cỡ ít ruộng bằng dọc ba ngang bốn. Cũng chỉ là việc bên ấy. Chỉ như chẳng động bước mà khắp châu sa giới, chẳng khởi niệm, mà trùm khắp con người trong mười hư. Thử nói: Chín tuần ba tháng có kết hạ không. Mây trắng từng cụm bay trên đầu núi. Nước suối rì rào chảy dưới khe.

Sư thượng đường nói: Trăng tròn là vọng, trăng khuyết là sóc. Chém đỉnh chặt sắt, dây núi có nhiều ngọn. Tiểu thừa sâu tiền, Đại thừa kéo giếng. Lọt qua là vọt tre, không lọt là muống gỗ. Câu định rỗng rần toàn là tha giết. Rải đi các phương mặc cho phê bình bác bỏ tham.

Đặng Khu Mật tâu vua, ban tử y cho Sư. Sư thượng đường niêm hương: Một nén hương này, kính chúc nghiêm Kim thượng Hoàng đế. Phục nguyện: Nghiệp vua dài lâu, vận nước hưng thịnh. Có ức vạn năm Thánh thọ thịnh mãi. Kế niêm hương: Kính chúc hai phủ Khu Mật tướng công.

Phục Nguyện: Ba việc lâu dài, mãi mãi ở Nham lang. Tuổi thọ sánh bằng tông cao, phước lộc nhiều như biển lớn. Sư thượng đường Tăng hỏi: Danh của Sư xa ban. Toàn đề đại cơ Phật tổ, áo dâu mới khoát, riêng bày Chánh nhãn trời người. Trăm vòng ngàn lớp thì tạm gát lại. Trên đỉnh núi cao việc như thế nào?

Sư nói: Hoa Ưu-bát-la nở trong lửa.

Hỏi: Chỉ như điềm báo trước chưa phân rõ ràng về trước thì mặt mày như thế nào?

Sư nói: Nó không mặt mày.

Lại nói: Khi rỗng được nước thì thêm ý khí, lúc cọp gặp núi thì khí thế dữ dần.

Sư nói: Ai chẳng như thế.

Lại nói: Không sinh nếu giải như ngồi trong núi, sao được hoa trời động đất.

Sư nói: Tức bị Xà-lê khám phá.

Hỏi: Thánh minh thiên tử chưa biết lấy gì báo đáp?

Sư nói: Tâm này ngoài tâm lại không tâm.

Hỏi: Lại cho Học nhân xoay mình nhả khí chẳng?

Sư nói: Ông cố gắng làm gì?

Lại nói: Ba việc nạp y ngoài núi xanh, một lò nước trầm trong mây trắng.

Sư nói: Mọi người khen ngợi.

Sư bèn nói: Đại đạo dứt rào ngăn, có ai đến được, hư không chẳng quay mặt, nơi nào mà chạm khắc. Oai Âm Vương, vượt cao Tỳ-lô đảnh. Ngay đây mà được dứt trần dứt tích, lìa tướng lìa danh, miệng biển chẳng thể nói, mắt Phật nhìn không thấy. Mà sao: Trong núi ngồi yên các trời mưa hoa, tinh thất đóng cửa Phạm âm an ủi khuyên dụ. Xa nương một người tạo lớn, đặc biệt giúp cho Tể phụ nung đúc. Áo dâu tiếng Sư vang đến hang núi. Đã thế từ trời giáng xuống, Lý ứng ngay đây gánh vác. Núi đá sáng rỡ lâm loạn càng thêm đẹp, gió thổi cả rạp nước đến thì sông thành. Do đó mà mở rộng cửa giải thoát, hiển bày Chánh pháp nhãn, hát khúc vô sinh, ca bài Thái bình mà vui hóa vô vi. Lại hiểu rõ chẳng? Hoa Ưu-bát-la nở - Dính thú khí không thơm là tên ở phủ Khu Mật. Ân từ chín trời đến, cỏ cây sinh ánh sáng lân rông chẳng phải điềm lành, thể hăng hái tâm sắt đá. Kính đáp Tuệ núi gì.

Cử Thái Thủ tọa lập Tăng. Sư thượng đường Đại nhân đủ Đại kiên, Đại trí được Đại dụng. Một bay thì sáu tháng nghỉ, một dạ thì nặng ngàn vàng. Mênh mông ắt sông biển, cao ngất ắt núi nong. Tri trước biết chưa tri, giác trước biết giác sau. Mở mang kho vô tận. Lấy ra châu vô giá. Chẳng nương nhờ một vật, hiển bày người xưa nay.

Tắm Phật, Sư thượng đường nói: Một tay chỉ trời, một tay chỉ đất. Rốt hết một cơ nạp Tăng năm mũi, từng bước hoa sen chậu vàng tắm rửa. Tây Vực Đông Độ cùng lưu truyền. Đến nay khắp nơi đốt nước thơm, giây lâu Sư nói: Xe kia không đẩy ngang. Lý chẳng cong dứt. Rồi Sư xuống tòa.

Lưu Đề thỉnh Sư thượng đường nói: Trí sáng Bát-nhã phá đường mê sinh tử, kiếm báu kim cương, chặt lo kiết sử buộc ràng. Chỗ thấu suốt một niệm không nhiều, nơi thọ dụng toàn thân có mắt. Thẳng được như trời che khắp như đất động khắp, như mặt trời chiếu khắp, như gió mát khắp, một sợi tơ chẳng dờ một hạt bụi nhỏ không mù. Do đó mà nói: Tất cả pháp chẳng sinh, tất cả pháp chẳng diệt, nếu có thể hiểu như thế thì chư Phật luôn hiện tiền. Lại nói: Chưa đạt cảnh duy tâm nên khởi các thứ phân biệt. Thấu cảnh duy tâm rồi thì phân biệt liền chẳng sinh, ở trong pháp không sinh phân biệt mà nhận lấy hay không nhận lấy, chẳng dờ đổi, vô cùng vô tận, thanh tịnh vốn thế cùng khắp pháp giới tự tánh xưa nay. Nếu hiểu được, lúc trời đất chưa phân sinh Phật chưa lập. Cho đến kiếp hỏa rỗng không, đại thiên đều hoại. Ở trong đó không

một mảy may lay động, không một mảy may khởi diệt, không một mảy may Tăng giảm, không một mảy may tươi héo. Nếu có thể như thế mới biết đề cử triều nghị, chưa từng diệt, chưa từng thiếu, chưa từng dời, chưa từng đi. Lại riêng vượt ngoài vật một câu như thế làm sao nói? Chỗ chín sen khép mở, trăm báu tự trang nghiêm. Đứng lâu, xin trân trọng.

Giải Hạ, Sư thượng đường nói: Diệu Tịnh Minh Tâm vốn không dài ngắn, kim cương Chánh nhãn há có khai giá. Mảy may chẳng dời đổi, xưa nay riêng bày. Lý tùy Sự đổi, Sự đuổi theo Lý dung. Tùy chỗ tác tâm ứng sở tư lương. Bèn có xuân hạ thu đông, sinh trụ dị diệt. Từ vô trụ vốn lập tất cả pháp, dùng dụng vô công mà thành tất cả sự. Câu tạm tùy duyên bất biến như thế làm sao nói. Gió thu thổi tám cực, cây ngã lộ ngàn núi. Sư xuống tòa.

Sư thượng đường nói: Phật xưa có thông tân, rõ ràng nói xưa nay. Vực thẳm buông tay, một lời nói thẳng ngàn vàng. Tham.

Sư thượng đường nói: Gậy đánh miệng hét, kéo đá dời đất, xương voi côn cầu, lúa núi đánh trống, đỉnh Ngụy chẵn trâu, Huyền Sa thấy cọp, uống trà Triệu Châu, Lỗ Tổ xây mặt vào vách, đầu giống ông già Vân Môn hai mươi lăm tháng mười hai. Tham.